

Η Ορθόδοξη αγωγή (Σεβ. Ναυπάκτου & Αγ. Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Οκτωβρίου 9, 2010

ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΛΟΥΚΑ

«Νεανίσκε σοι λέγω, εγέρθητι. Και ανεκάθισεν ο νεκρός και ήρξατο λαλείν» (Λουκ. Ζ'14-15)

Ο Χριστός, σύμφωνα με την σημερινή ευαγγελική περικοπή, ανέστησε τον νεκρό νέο και τον έδωσε στην μητέρα του. Αυτό το θαύμα, όπως όλα τα θαύματα του Χριστού, δείχνει το μεσσιανικό του έργο, την ουσιαστική και τελική κατάργηση του θανάτου και την ζωοποίηση του ανθρώπου. Αυτό βασικά είναι και το έργο της Εκκλησίας, αφού η αγιότης και η δύναμη της Κεφαλής (του Χριστού) μεταβιβάζεται στην Εκκλησία. Έτσι η Εκκλησία έχει σκοπό να καταργεί τον θάνατο, να ανασταίνει τον άνθρωπο και να τον αφθαρτίζει. Αυτό λέγεται παιδεία και αγωγή. Γι' αυτό η Ορθόδοξη παιδεία - αγωγή προς όλους και ειδικά προς τους νέους έχει αναστάσιμο χαρακτήρα.

Στην συνέχεια θα δούμε μερικές πτυχές του θέματος, όπως το ότι **η Ορθόδοξη παιδεία και αγωγή δεν νοείται έξω από την Εκκλησία**, έξω από την θεία Λειτουργία και έξω από την Κοινότητα.

Ορθόδοξη αγωγή και Εκκλησία

Η Ορθόδοξη πορεία δεν είναι ανθρώπινη, που σημαίνει ότι δεν έχει κέντρον της τον άνθρωπο, αλλά Θεανθρώπινη, που σημαίνει ότι κέντρον της έχει τον Θεάνθρωπο Χριστό, και δι' Αυτού επιδιώκει την λύση όλων των προβλημάτων. Ο σκοπός της Θεανθρώπινης παιδείας - αγωγής ταυτίζεται με τον σκοπό της Εκκλησίας, που είναι η συνεχής μεταμόρφωση της κτίσεως και του ανθρώπου.

Η Ορθόδοξη παιδεία σαν κύριο μέλημά της έχει την θέωση του ανθρώπου. Συνεπώς το ενδιαφέρον της στρέφεται στην καρδιά και όχι στην ξηρά λογική. Δεν επιδιώκει την αύξηση των νοησιαρχικών γνώσεων, αλλά προτάσσει την πραγμάτωση της προσευχής του Δαβίδ «καρδία καθαράν κτίσον εν εμοί ο Θεός» και ζει τον μακαρισμό του Χριστού «μακάριοι οι καθαροί τη καρδία ότι αυτοί τον Θεόν όψονται» (Ματθ. ε', 8). Φροντίζει πρώτα για την κάθαρση της καρδιάς από τις φθοροποιές

ενέργειες των παθών, οπότε ακολουθεί ο φωτισμός του νου, ο οποίος φωτιζόμενος «θεωρεί» την δόξα του Θεού.

Βασικές αρετές είναι η ταπείνωση και η αγάπη. Οι άγιοι, που είναι εραστές και εφαρμοστές αυτής της παιδείας, είναι ταπεινοί και αγαπούν όλο τον κόσμο, θυσιαζόμενοι καθημερινώς, ενώ οι κάτοχοι της ανθρώπινης παιδείας διακατέχονται από τον εωσφορικό εγωισμό της γνώσεως της κατά κόσμο σοφίας, που κυριολεκτικά σκοτώνει, καθώς επίσης διακρίνονται για το ατομικό συμφέρον.

Ακόμη σκοπός της Θεανθρώπινης παιδείας δεν είναι να κάνει τον άνθρωπο καλόν καγαθόν, αλλά να τον οδηγήσει στον όντως Αγαθόν δηλ. τον Χριστό και έτσι να γίνει κατά χάριν θεός. Δεν ξεκινάει από την νοοτροπία ότι ο άνθρωπος έχει μέσα του μερικά καλά στοιχεία που πρέπει να αξιοποιηθούν, αλλά από την αλήθεια ότι απομακρύνθηκε από τον Θεό ζει στην μεταπτωτική κατάσταση, κυριαρχείται από την τυραννία του διαβόλου, ζει την παρά φύση ζωή, είναι νεκρός, ζει την ανούσιο ανυπαρξία. Γι' αυτό επιζητεί την ζωοποίηση του νεκρού από την αμαρτία ανθρώπου, την ελευθέρωσή του από την τυραννία του διαβόλου και την ένωσή του με τον άγιο Τριαδικό Θεό. Έτσι η Ορθόδοξη παιδεία δεν νοείται ανεξάρτητα από την Εκκλησία, δεν μπορεί να αναπτυχθεί έξω από τον λυτρωτικό της χώρο.

Ορθόδοξη αγωγή και θεία Λειτουργία

Αυτή η συνεχής μεταμόρφωση του ανθρώπου και της φύσεως, που είναι βασικός σκοπός της παιδείας και της Εκκλησίας γίνεται δια των αγίων μυστηρίων και ιδίως δια της θείας Ευχαριστίας, που αποτελεί το κέντρον της πνευματικής ζωής, το κέντρον όλων των μυστηρίων και το μυστήριο, που ταυτίζεται με την Εκκλησία, αφού την εκφράζει πραγματικά.

Αυτό σημαίνει, πως η Ορθόδοξη αγωγή δεν είναι η ξηρά διδασκαλία μερικών έστω ορθοδόξων γνώσεων, ούτε η διδασκαλία για μια καλή κοινωνική ανατροφή και στους καλούς τρόπους συμπεριφοράς, αλλά στη βίωση του Θεού, στην απόκτηση της μακαρίας Θεώσεως, στο να «πάθει» τα θεία. Και επειδή η θέωση, που είναι η στενοτάτη ένωση με τον Θεό, στην επίγεια ζωή του ανθρώπου κορυφώνεται στην θεία Ευχαριστία, και επειδή η θεία Ευχαριστία έχει θεοποιητική ενέργεια, γι' αυτό δεν νοείται εκκλησιαστική αγωγή έξω από αυτήν.

Με αυτό που λέμε θέλουμε να τονίσουμε την αλήθεια ότι η αγωγή της Εκκλησίας προς τους νέους δεν πρέπει να έχει σαν σκοπό τη δημιουργία μιας καλής συντροφιάς ή την προφύλαξή τους από το «κοσμικό πνεύμα», αλλά να τους οδηγήσει στην Εκκλησία και στην θεία Ευχαριστία. Κάθε έργο της Εκκλησίας πρέπει να ξεκινά από το Θυσιαστήριο και να οδηγεί τον άνθρωπο σ' αυτό.

Έτσι με την Ορθόδοξη αγωγή χαράσσονται βαθειά στην ψυχή του νέου οι θόλοι του ιερού ναού. Εισχωρεί στην ψυχή του και νοτίζει όλες τις ενέργειές της η λατρευτική ατμόσφαιρα και κυρίως η ευχαριστιακή ζωή. Ο νέος, που δέχεται την Ορθόδοξη αγωγή, ζυμώνεται με το αναλόγι, το Ιερό Βήμα την υπηρεσία μέσα στον Ναό, την αιογραφία κλπ. Αισθάνεται σαν πατέρα του του Επίσκοπο και τον Εφημέριό του.

Επαναλαμβάνουμε πως η Ορθόδοξη αγωγή δεν μπορεί να νοηθεί ανεξάρτητα από το λατρευτικό και ευχαριστιακό χώρο, δεν μπορεί να νοηθεί έξω από το μυστηριακό πνεύμα της Εκκλησίας, που είναι η συνεχής μετάληψη της θείας ζωής. Η θεία Ευχαριστία και η αναστροφή μέσα στον Ιερό Ναό δεν είναι μερικές Κυριακάτικες ευκαιρίες, σαν ένα παράρτημα στην όλη εβδομαδιαία εργασία, αλλά ο πραγματικός χώρος της Ορθόδοξης αγωγής. Τα εντευκτήρια, όπως και τα γραφεία, πρέπει να νοηθούν σαν δευτερεύοντες βοηθητικοί χώροι, που συνδέονται στενά με τον Ναό, εμπνέονται απ' αυτόν και οδηγούν σ' αυτόν.

Ορθόδοξη αγωγή και κοινότητα

Η Ορθόδοξη αγωγή δεν νοείται και έξω από την Εκκλησιαστική - λατρευτική κοινότητα. Η Εκκλησία είναι οικογένεια και ο νέος πρέπει να ζει αυτήν την οικογενειακή ζωή και να δέχεται από κοινού την διδασκαλία και την τροφή. Το πνεύμα της κοινότητας, της οικογένειας, πρέπει να βιώνεται και να αναπτύσσεται, γιατί είναι το μόνο που μπορεί να προσφέρει ζεστασιά και παρηγοριά στον νέο και δεν του αφήνει περιθώρια αναζητήσεως αυτού του κλίματος σε άλλες κοινωνίες.

Στην θεία Λειτουργία ο νέος μαθαίνει την οικογένειά του στην οποία ανήκει ο παππούς του, ο πατέρας του, τα μικρότερα αδέρφια του και τα νήπια. Ανήκουν όλοι οι άνθρωποι κάθε ηλικίας και κοινωνικής στάθμης. Ανήκουν ακόμη όλοι οι Ορθόδοξοι που ζουν σε διαφορετικά έθνη και που τυχόν θα τους συναντήσει στον Ναό. Η παρουσία του γέροντος και το κλάμα του νηπίου μέσα στη θεία Λειτουργία αφήνει βαθειά βιώματα στον νέο.

Γι' αυτό, όπως έχει σημειωθεί από Ορθόδοξο μελετητή, οι μεμονωμένες ευχαριστιακές συνάξεις (μόνον για παιδιά κλπ) διασπούν αυτήν την κοινωνία, την αδελφότητα, και την οικογενειακή ζωή και είναι μια αίρεση «εν μέση Ορθοδοξία». Είναι το ίδιο σαν να ετοιμάζονται στο σπίτι δυο τραπέζια, ένα για τα παιδιά και ένα για τους μεγάλους, πράγμα που διασπά την ενότητα της οικογένειας. Η Ορθόδοξη αγωγή πρέπει να βοηθά τον νέο να αναζητά και να βρίσκει την ζωή, τον Θεό, την διδασκαλία όχι στις ιδιαίτερες γι' αυτόν συγκεντρώσεις, αλλά μέσα στην Κοινότητα, μέσα στο σώμα του Χριστού.

Το θέμα έχει πολλές διαστάσεις. Μερικές μόνο πτυχές τονίσαμε και μάλιστα

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

επιγραμματικά. Τελειώνοντας λέμε ότι, όπως ο Χριστός ανέστησε τον νέο και τον έδωσε στην μητέρα του, έτσι και η Ορθόδοξη αγωγή, με την Χάρη του Χριστού, ανασταίνει τον νέο και τον προσφέρει στην Μητέρα του, την Εκκλησία, για να ζει στην μητρική της αγάπη.

(Απόσπασμα από το βιβλίο του Σεβασμιωτάτου «[Όσοι Πιστοί](#)»)

(Πηγή ηλ. κειμένου: "[ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΙ](#)")

Διαβάστε περισσότερα κείμενα του Σεβασμιωτάτου πατώντας [εδώ](#)